

TÜRKİYE'DE FLÜT ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ VE BU YÖNTEMLERİN KONULARA GÖRE KULLANIM DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Determination Of The Preferred Teaching Methods And Their Usage Levels According To The Topics by Flute Teachers in Turkey

Dr. Evrim ONAY

Ted Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Ankara/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9779-6476>

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; Türkiye'de flüt eğitimcilerinin flüt öğretimi yaparken tercih ettikleri öğretim yöntemlerini ve bu yöntemlerin konulara göre kullanım düzeylerini belirleyerek ortaya koymaktır. Bu doğrultuda, flüt öğretiminin belli başlı konularını belirlemek için dünyada ve Türkiye'de kullanılan flüt öğretim programları görsel ve yazılı kaynaklardan incelenmiş ve konular Talim Terbiye Kurulunun 08.12.2006/392 tarih ve sayılı kararı ile kabul edilen ve 2006-2007 yılında eğitim-öğretim yılında yürürlüğe konan "Güzel Sanatlar Lisesi (GSL) Flüt Dersi Öğretim Programı"ndan seçilmiştir.

Araştırma, öğretim yöntemlerinin flüt öğretiminde tercih edilme durumunun belirlenmesi, bu yolla flüt öğretimi ve müzik eğitimi alanında öğretim yöntemleri konusundaki çeşitliliğe ve karmaşıklığa cevap bulunması, bundan sonra yapılacak olan araştırmalara yeni ipuçları vermesi ve bunların yanı sıra bu alanda konuyla ilgili ilk araştırma olması açısından önemlidir.

Araştırmada; Türkiye'de flüt öğretimi yapan eğitimcilerin öğretim yöntemlerini ne düzeyde tercih ettiklerini belirlemek için anket formları hazırlanmış ve uygulanmıştır. Uygulanan anketlerden elde edilen verilerin analizi SPSS yazılımı ile yapılmış, frekans ve yüzde değerleri ile tablolar oluşturularak yorumlanmıştır.

Sonuç olarak flüt öğretiminde 2 si özel 7si genel olmak üzere toplam 9 farklı öğretim yönteminin kullanıldığı ve bu 9 yöntemin seçilen 11 konunun öğretiminde 67 flüt eğitimcisi tarafından ne düzeyde tercih edildiği belirlenmiştir.

Eğitimcilerin tarih içerikli konuların öğretiminde kullandıkları, klasikleşen yöntemlerin modern yöntemlerle desteklenmesi, çalgı eğitimindeki bire-bir ders yapma uygulamasından dolayı az tercih edilen işbirlikli öğretim yöntemi ve akran çalışmalarının çok sık olmasa da tercih edilmesi önerilmiştir. Uygulama içeren çalgı çalma tekniklerine yönelik konuların tüm dünyada olduğu gösteri demonstrasyon ve çalışma-çalıştırma yöntemleri ile yürütülmektedir. Yine burada konser, workshop gibi etkinliklere yönelik gezi, gözlem ve inceleme yapılmasına daha çok imkân verilmesinin öğretimin etkisini artıracığı düşünülmektedir. Öğretim yöntemlerinin çeşitliliği dersi tekdüzelikten kurtaracağı için bu yolla öğrencinin daha çok odaklanması sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Müzik Öğretim Yöntemleri, Çalgı Öğretim Yöntemleri, Flüt Öğretim Yöntemleri.

ABSTRACT

The aim of this research is to determine both the preferred teaching methods and their level of usage according to the topics by flute teachers in Turkey. For this purpose, different curriculums which are used for teaching flute all over the world were examined by the literature review. And the topics were selected from the "High School of Fine Arts Flute Lesson Curriculum".

The research is important in terms of determining the preference of teaching methods in flute teaching, answering the diversity and complexity of teaching methods in flute teaching education, giving new clues to future research and being the first research in this field.

In the research; survey forms were prepared and applied in order to determine the usage levels of the preferred teaching methods. The analysis of the data obtained from the applied surveys was made with SPSS and given by tables with frequency and percentage values.

As a result, it has been determined a total of 9 teaching methods (2 specific and 7 general methods) preferred by 67 flute educators and used in flute teaching for teaching 11 selected subjects.

It is recommended that the methods used for teaching the historical contents to be supported by modern methods.

And due to the one-to-one practices of instrument education, it also suggested that the less preferred method of collaborative teaching and peer studies can be preferred more often.

As it seen in the results; the demonstration method is the mostly used teaching method for teaching the subjects of the playing

techniques as it is also be all over the world. And it is recommended to support this topics with the field trip method because observing and examining the events by the help of excursions such as concerts and workshops will increase the impact of teaching.

Keywords: Music Teaching Methods, Instrument Teaching Methods, Flute Teaching Methods.

1. GİRİŞ

Öğrenmenin şekli, yapısı ve nasıl ve ne şekilde gerçekleştiği, bununla birlikte öğretimin türü, şekli, uygulanma biçimi ve etkililiği uzun yıllar pek çok araştırmanın çıkış noktası olmuştur. Öğretimin etkinliği ve kalıcılığı için neler yapılması gerektiği üzerinde yoğunlaşan bu araştırmalar, öğrenme düzeyini geliştirme amaçlıdır. Eğitimin herhangi bir kademesinde öğretmenliğin temel amacı öğrencide köklü ve istendik bir değişim meydana getirmektir (Tebabal ve Kahssay, 2011:374). Bilgi aktarımı sürecini kolaylaştırmak için öğretmenler, hedeflere ve öğrenme çıktılarına en uygun olan öğretim yöntemlerini seçerler. Geleneksel yaklaşımda, birçok öğretmen, öğrenci merkezli yöntemlerin aksine, öğrencilere bilgi vermek için öğretmen merkezli yöntemleri yaygın olarak kullanmaktadır.

Geçmişten günümüze, öğretim yöntemlerinin öğrencinin akademik başarısının üzerindeki etkililiği pek çok araştırmaya konu olmaktadır (Gamyaupfu,2013:29). Yine, öğretme ve öğrenme üzerine yapılan araştırmaların çoğu, farklı öğretim yöntemlerinin öğrencilerin öğrenmesini ne ölçüde geliştirdiğini incelemeye çalışmakta; eğitim-öğretimde gerçekleşen önemli değişimlerin günümüzde öğrenme düzeylerini ve öğrenme kalitesini olumlu yönde etkilediğini vurgulamaktadır.

Yapılan pek çok araştırmada düşük akademik performansa sahip çoğu öğrencinin başarısızlığının sebebi olarak etkisiz öğretim yöntemlerinin kullanılması olduğu görülmektedir (Adunola, 2011).

Ayeni (2011), öğretimin, uygun yöntemlerin kullanılması yoluyla arzu edilen değişiklikleri meydana getirmeyi hedefleyen bir süreç olduğunu vurgularken; Adunola (2011), öğrencilerde istenen değişiklikleri gerçekleştirmek için konuya en uygun öğretim yöntemlerinin seçilmesinin önemli olduğundan söz etmiş; Gamyaupfu (2013), öğretim yöntemlerinin etkili olabilmesi için öğrencilerin ihtiyaçlarına göre seçilmesi gerektiğini ve aynı zamanda seçilen yöntemlerin tercih edilen diğer öğrenme yaklaşımlarıyla uyumlu olmasının gerekliliğine dikkat çekmiştir.

Bu doğrultuda, öğretim yöntemlerinin doğru kullanılması, istenilen hedefe ulaşılmasında atılacak en önemli adımlardan biridir. Doğru kullanılan yöntemler, kapsamlı ve doğru öğrenmede etkin bir yere sahiptir. Aynı bakış açısıyla müzik eğitiminde de öğretimin yapısı ve niteliğine göre çeşitli öğretim yöntemleri kullanılması esastır. Öğretimin uygulanma biçimi, öğrencinin düzeyi ve uygulanan eğitimin amaçları doğrultusunda kullanılacak yöntemlerle başarı ve öğrenme düzeyi artacaktır.

Çalgı öğretiminde de başarıyı artırmadaki en önemli etkenlerden biri doğru yöntem seçimidir. Eğitimdeki gelişim, değişim ve çeşitlilik etkin olarak müzik ve çalgı eğitimine de yansımaktadır. Dolayısıyla müzik ve çalgı eğitiminde de farklı ve çeşitli öğretim yöntemleri kullanılmaktadır. Çalgı öğretiminde yöntem seçimi ve kullanımı eğitimcilere göre değişmekte ve bu durum kullanılan öğretim yöntemlerinde farklılık, çeşitlilik ve karmaşıklığa yol açmaktadır.

Araştırma konusunun belirlenmesi aşamasında yapılan tarama çalışmalarında, ülkemizde çalgı eğitiminde kullanılan yöntemlerin çeşitli ve farklı öğretim yöntemlerinin bilimsel araştırma düzeyinde oldukça az ele alındığı, yapılan çalışmaların az olduğu ve flüt öğretimi ve öğretim yöntemlerinin kullanım düzeylerinin hiç ele alınmadığı belirlenmiştir. Öğretimin en önemli unsuru olması ve öğretimin etkililiği ile doğrudan ilişkili olması sebebiyle müzik eğitiminin en önemli boyutlarından biri olan çalgı eğitimi, onun da önemli bir boyutu olan flüt öğretiminde kullanılan öğretim yöntemlerini ele almak oldukça önemlidir. Tüm bunlardan yola çıkarak araştırmada, müzik eğitiminin en temel parçalarından biri olan çalgı eğitiminde kullanılan öğretim yöntemlerinin neler olduğu açıklanmış, flüt öğretiminde konularına göre kullanılan öğretim yöntemleri ve bunların tercih edilme düzeyleri ortaya konmaya çalışılmıştır.

2. MÜZİK ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Müzik öğretiminde kullanılan öğretim yöntemlerinin sınıflandırılması farklı kaynak ve yazarlara göre çeşitlilik göstermektedir. Bu sınıflandırmalarda yöntemler, konu ve amaçlara yönelik olarak farklı şekillerde sıralanmıştır. Müzik öğretim yöntemlerinden yalnız çalgı öğretiminde kullanılan ve örneklem grubunun yaş ortalamasına uygun olan genel ve özel öğretim yöntemleri ve açıklamaları aşağıdaki gibi verilmiştir.

2.1. Çalışma/Çalıştırma Yoluyla Müzik Öğretim Yöntemi (Ödevlendirme)

Derste işlenen konuların tekrarını sağlamak, öğrenciyi bir sonraki derse hazırlamak, becerileri kazandırmak, teknik becerilerle ilgili sorunları çözmek ve kazandırılan becerileri pekiştirmek için öğretmenin öğrenciye verdiği ders ve ders dışı çalışmalara (ödevlere) dayanır (Uçan, Yıldız ve Bayraktar 1999:34). Öğrencinin konuyu yaparak ve yaşayarak öğrenmesi sağlanır (Demirel, 2009; Tan, 2005). Öğrenci istenen hedefe ulaşana kadar çalıştırılır ve çalışması sağlanır. Ders ve ders dışında verilen tüm egzersiz ve çalışma materyalleri (etüt, eser, teknik egzersiz ve çalışmalar) ve ödevler bu yöntemin kapsamına girer. Öğretmen öğrenciye konunun nasıl çalışılması gerektiği gösterir. Burada öğretmen her ne kadar öğrenci ders dışı çalışacak olsa da, çalışırken nelere dikkat etmesi gerektiğini öğretmek doğru çalışmasını sağlamalıdır.

2.2. Harflendirme ve Rakamlandırma Yöntemi

Çalgıyı öğretirken, perde adı, yüksekliği, el ve parmakların rakamlandırması ve/veya harflendirmesi tekniklerini kullanarak öğretim yöntemidir. Farklı ekollerin temsilcilerine özgü parmak numaralandırma ve harflendirme teknikleri ile öğretmenin kendi geliştirdiği ya da kullandığı tüm harflendirme ve rakamlandırma teknikleri bu yöntemin kapsamına girer. Yöntemde sözü geçen harf ve rakamlar, perde (adı, yüksekliği), parmak, el, kol ve nefes gibi pek çok unsuru adlandırmak amacıyla kullanılır (Uçan, Yıldız ve Bayraktar 1999:39-44). Flüt eğitiminde harflendirme rakamlandırma yöntemi başlangıç aşamasında parmakları perdelere yerleştirme aşamasında kullanılabilir.

2.3. Araştırma/İnceleme Yöntemi

Eğitimde genel olarak bir strateji olarak tanımlanan Araştırma-İnceleme, müzik ve çalgı eğitiminde yöntem olarak kullanılmaktadır (Uçan, Yıldız ve Bayraktar,1999: 34) Araştırma-İnceleme yöntemi tümüyle öğrencinin kendi başına araştırma ve inceleme yaparak öğrenmesini kapsar ve bu sebeple öğrenci merkezlidir. Öğretmenin rolü sadece yol göstermek, yönlendirmek ve rehberlik etmektir (Taşpınar, 2005; Demirel, 2009; Sönmez, 2009). Öğretmen bir sonraki derste işlenecek konu ile ilgili öğrenciyi yönlendirerek, belirtilen konu başlıkları ile ilgili araştırma yapmasını ister. Öğrenci öğretmenin verdiği konu başlıkları ile ilgili araştırma yaparak bilgi toplar ve elde ettiği verileri sınıfa getirir. Öğrencinin/öğrencilerin toplamış olduğu verilerin öğretmenin rehberliği ve kontrolünde incelenmesi sağlanır. Burada öğretmenin doğru yönlendirmesi yöntemin etkililiği açısından çok önemlidir. Diğer yöntemlere destek olarak kullanılan bu yöntem özellikle teorik ve tarih içerikli konularda anlatım ve soru-cevap yöntemleri ile birlikte sıklıkla kullanılır.

2.4. Anlatım Yöntemi

En eski ve öğretmenler tarafından en çok kullanılan öğretim yöntemlerinden biridir. Öğretmen bilgilerini anlatır ve öğrenciler pasif olarak dinler. Bu sebeple öğretmen merkezlidir. Bilgilerin kalabalık gruplara kısa sürede ve düzenli bir biçimde sunulması, kolay ve ekonomik uygulanabilmesi çok tercih edilmesinin sebeplerinden biridir. Genelde tarihi ve teorik konular anlatılırken kullanılır. Öğretmen konu ile ilgili bilgiyi öğrencilere anlatım yoluyla aktarır. Yöntemin öğrenme üzerindeki etkililiğinin artırılması için anlatım sırasında öğretmenin dikkatli olması gereken bazı noktalar vardır. Anlatım önceden planlanmalı, konular sistematik bir biçimde (mantıksal sıra ile) öğrenciye anlatılmalıdır. Anlatım sırasında öğrencinin pasif durumda olması dikkat dağınıklığına ve konuyu tam öğrenememesine sebebiyet verebilir bu sebeple anlatımın sabit bir ses tonuyla yapılmamasına, önemli yerlere özellikle vurgu yapılmasına dikkat edilmeli, jest ve mimiklere yer verilmelidir. Yöntemin daha etkili olabilmesi için, anlatılan konunun özeti yazılı olarak öğrencilere dağıtılabilir, not tutmaları istenebilir, aralarda anlatılan kısımların öğrenci tarafından özetlenmesi istenebilir. Ders sonunda anlatılan konu ile ilgili sınav yapılarak daha dikkatli dinlemeleri sağlanabilir. Dikkat sürelerinin aşılmasına dikkat edilerek, dikkat dağınıklığının fark edildiği durumlarda öğretmen, konu ile ilgili bir hikâye, fıkra ya da kişisel deneyimler (öğretmen yada öğrenci) anlatabilir. Böylece öğrencilerin sıkılmaları önlenmiş olur. Anlatım yöntemi gerektiğinde soru-cevap ve tartışma gibi farklı yöntemlerle desteklenerek arada öğrencilerin dikkatini konuya çekecek sorular sorulur, onların soru sormalarına imkân verilir ya da tartışma ortamı oluşturularak konuyu tartışmaları sağlanabilir. (Küçükahmet, 2001 ve 2003; İşman ve Eskiçumalı, 2006; Demirel, 2009; Taşpınar, 2005; Tan, 2006; Sönmez, 2009). Anlatım yöntemi özellikle teorik ve tarih içerikli konularda müzik ve çalgı (flüt) öğretmenlerinin de sıklıkla tercih ettiği bir yöntemdir.

2.5. Soru-Cevap Yöntemi

Öğretmenin işlenen konuyu öğretmeye yönelik olarak hazırladığı soruları sözel olarak öğrencilere sormasına ve öğrencilerin de yine sözel olarak cevaplamaları ile gerçekleşen karşılıklı iletişime dayalı bir yöntemdir. Buna ek olarak öğrencinin konu ile ilgili sorular sormasını ve öğretmenin sözlü olarak yanıtlamasını da sağlamak gerekir. Bir öğretim yöntemi olarak soru- cevap, öğretmenin, işlenen konuyla ilgili olarak öğrencilerin bilgilerini yoklamaktan çok, öğrencinin dikkatini çekme, onu düşünmeye sevk etme, bildiklerini hatırlatma, bağlantı kurmasını sağlama, muhakeme, analiz, sentez ve değerlendirme yeteneklerini geliştirme amacıyla kullanması gereken bir yöntemdir (Küçükahmet, 2001 ve 2003; İşman ve Eskicumalı, 2006; Taşpınar, 2005; Tan, 2006; Sönmez, 2009). Müzik ve çalgı eğitiminde soru-cevap yöntemi, öğrencinin dikkatini çekme, motivasyonu sağlama, düşünmeye sevk etme, bildiklerini hatırlatma, bağlantı kurmasını sağlama, muhakeme, analiz, sentez ve değerlendirme yeteneğini geliştirme amaçlı olarak diğer yöntemlerle birlikte kullanılan bir yöntemdir.

2.6. İşbirlikli Öğretim Yöntemi

Öğrencilerin ortak bir amaç doğrultusunda küçük gruplar halinde birbirlerinin öğrenmesine yardım ederek işbirliği içinde çalışmasına dayanan bir yöntemdir. Öğretmen rehberliği ve kontrolünde, aynı seviye ya da sınıftaki öğrencilerin birbirlerinin öğrenmesine yardımcı olması sağlanır. Bu durumda öğrenciler hem öğrenen hem öğreten konumundadır. Bu sebeple öğrenci merkezli bir yöntemdir. Öğretmenin rolü rehberlik etmek, yönlendirmek, yol göstermek, öğrenciyi öğrenmeye ve öğretmeye motive etmek ve dikkatlerini sürdürmelerini sağlamaktır. (Taşpınar, 2005; Demirel, 2009; Sönmez, 2009; Tan,2006) Öğretmen farklı sınıf ya da seviyedeki öğrencileri bir araya getirerek de bir grup oluşturabilir ve öğrencilerin birbiriyle fikir alışverişinde bulunmaları, birbirlerine konu ile ilgili bilgilerini aktarmalarını ve birbirlerinin öğrenmelerine yardımcı olmalarını sağlar. Öğrenci sayısının az olması öğrenmenin etkililiği açısından önemlidir. Çalgı eğitiminde hem teorik hem de teknik içerikli konularda kullanılması gereken fakat bireysel ders yapılması çok fazla tercih edilmeyen bir yöntemdir. Küçük grup oluşturulması bakımından da çalgı eğitimine son derece uygundur. Burada önemli bir nokta, özellikle teknik bilgiye dayalı etkinliklerin mutlaka öğretmenin kontrolünde yapılması gerektiğidir. Öğretici görevini alan öğrencinin yapacağı teknik bir hata öğrenmekte olan öğrenci açısından olumsuz sonuçlar doğurabilir. Bu sebeple öğretmen sürekli yönlendirme ve rehberlik etme görevlerini titizlikle yerine getirmelidir.

2.7. Problem Çözme Yöntemi

Problem çözme, istenilen hedefe varabilmek için etkili ve yeterli olan araç ve davranışları seçerek kullanabilmektir. Öğrencinin önceki bilgi ve deneyimlerden yararlanarak veya araştırarak ulaştığı yeni bilgiler edinerek karşılaştığı bir sorunu çözmeye dayanan bu yöntemde, karşılaşılan sorunu net olarak kavrama, önceki bilgi ve becerileri bu sorunun çözümünde kullanabilme, analiz, sentez ve değerlendirme becerisi gerekir. Öğrenci merkezli bir yöntemdir. Öğrencide yaratıcı düşünme ve karar verme becerisini geliştirir. Problem çözüme öncelikle sorunun yani problemin tespit edilmesi gerekir. Sonrasında öğretmen, öğrenciyi karşılaştığı problemi çözmesi için yönlendirir. Öğrencinin bu problemi daha önce kazanmış olduğu bilgi ve becerilerini kullanarak çözmesi önemlidir. Öğrenci bulmadan öğretmen çözümü açıklamamalıdır. Bir problemin birden çok çözümü olabilir. Öğretmenin bu çeşitliliği göz önünde bulundurması gerekir. (Küçükahmet, 2001 ve 2003; İşman ve Eskicumalı, 2006; Demirel, 2009; Taşpınar, 2005; Tan, 2006; Sönmez, 2009). Müzik eğitiminde ve özellikle çalgı eğitiminde teknik içerikli konularda farklı ve çok çeşitli problemlerle karşılaşmaktadır. Bu problemlerin çözümü esnasında öğrencinin aktif rol oynaması bir sonraki aşamada benzer bir teknik problemin çözümünü kolaylaştırmaktadır. Bu sebeple yöntem çalgı eğitiminde özellikle teknik içerikli konuların öğretiminde sıklıkla kullanılmaktadır.

2.8. Gösteri, Demonstrasyon Yöntemi

Gösteri, öğretmenin öğrenci önünde bir şeyin nasıl yapılacağını göstermek için yaptığı işlemlerdir. Herhangi bir şeyin en uygun biçimde yada ustaca nasıl başarılacağını göstermeye dayanması bakımından, olayın gerçek oluşumunun hem görerek hem de işiterek öğrenme imkanı sağlaması bakımından faydalı bir yöntemdir. Öğretmenin bir beceriyi aşama aşama göstermesi, anlatması ve öğrencilerin öğretmeni izledikten sonra, aynı beceriyi tekrar etmesi şeklinde uygulanır. Öğrenci gösterinin her aşamasını çok net anlamalıdır bu sebeple öğretmenin öğrenciyi sık sık kontrol etmesi gerekir. Gösteri için kullanılacak görsel ve işitsel materyaller ders öncesinde öğretmen tarafından hazırlanmalıdır (Küçükahmet, 2001 ve 2003; İşman ve Eskicumalı, 2006; Demirel, 2009; Taşpınar, 2005; Tan, 2006; Sönmez, 2009). Müzik ve çalgı

öğretiminde gösteri-demonstrasyon yöntemi; öğretmenin öğreteceği konuyu görsel ve işitsel materyalleri kullanarak (kaset, video, cd, dvd-konser, ders, workshop kayıtları) veya kendi çalgısıyla örnekleme yoluyla uygulanır. Çalgı ve performans eğitiminde teknik içerikli konular ağırlıklı olmak üzere tüm konuların öğretiminde kullanılan bir yöntemdir.

2.9. Gözlem Gezisi Yöntemi

Eğitsel amaçları gerçekleştirmek için öğretmen rehberliğinde okul tarafından organize edilen geziye ilişkin faaliyetlerin tümünü kapsar. Öğrenciler öğretim materyallerinin olduğu yere giderek, gözlem yapma imkanına sahip olurlar. Gözlem gezisi öğrencinin ilgisini çekecek yerlere olabileceği gibi, çalışmakta olduğu ya da çalışacağı konulara ilişkin gözlem yapabileceği, örneklerini görebileceği yerlere de düzenlenebilir. Gözlem gezisi sıradan bir ziyaret olarak değerlendirilmemelidir. Bu gezinin ve gözlemin planlı, programlı konunun öğretimini amaçlayan nitelikte ve yine öğretmenin kontrolü ve rehberliğinde gerçekleşmesi gerekir (Küçükahmet, 2001:64). Gözlem gezisinde önemli bir unsur öğretmenin hazırlığı ve ön incelemesidir. Gezinin yapılacağı mekân öğretmen tarafından önceden incelenmeli, öğrencinin gözlemlemesi gereken her türlü unsur belirlenmelidir. Böylece gezi esnasında öğrenciler doğru bir şekilde yönlendirilerek doğru gözlem yapmaları sağlanır. Geziden önce öğrenciye gidilecek mekân, gezinin amacı, ne şekilde gidileceği, nelerin gözlemleneceği ve gezi dönüşünde gözlemlediklerini ne gibi etkinliklerle gösterecekleri konusunda bilgi verilir (Küçükahmet, 2001:65). Öğrencinin gözlem yaparak öğrenmesini sağlamak amacıyla konser, workshop, masterclass vb. etkinliklerin yapıldığı ya da öğretim materyallerinin bulunduğu salon ve mekanlara (örneğin; çalgı yapım-bakım-onarım atölyeleri vb) yapılan tüm geziler bu yöntemin kapsamına girer.

3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bu araştırma; öğretim yöntemlerinin flüt öğretiminde tercih edilme durumu ve kullanım düzeylerinin belirlenmesi, bu yolla çalgı ve flüt eğitimi alanında öğretim yöntemleri konusundaki çeşitliliğe ve karmaşıklığa cevap bulmak, bundan sonra yapılacak olan araştırmalara yeni ipuçları vermesi, flüt eğitimcilerine ışık tutması ve bunların yanı sıra bu alanda konuyla ilgili ilk araştırma olması açısından önemlidir.

4. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmayla; Türkiye’de flüt eğitimcilerinin flüt öğretimi yaparken tercih ettikleri öğretim yöntemlerini ve bu yöntemlerin konulara göre kullanım düzeylerinin belirlenmesi amacıyla şu sorulara yanıt aranmıştır;

1. Flüt öğretiminde kullanılan genel ve özel öğretim yöntemleri nelerdir?
2. Türkiye’de flüt öğretimi yapan eğitimcilerin, tercih ettikleri öğretim yöntemleri ve bu yöntemlerin konulara göre kullanım düzeyleri nedir?

5. YÖNTEM

Bu araştırma; flüt öğretiminde tercih edilen öğretim yöntemlerinin ve bu yöntemlerin kullanım düzeylerinin tespiti için hazırlanmıştır. Bu nedenle, öğretim yöntemleri ve konulara göre kullanım düzeylerinin tespitinde tarama modeli tercih edilmiştir. Tarama modelinde araştırmaya konu olan olay ya da olguların kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Burada önemli olan varolanı gözlemleyerek ve değiştirmeden belirlemektir (Karasar, 2003: 77). Bu doğrultuda araştırmada, veri toplama amacıyla oluşturulan anket, ilgili uzmanların görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda ankette gerekli değişiklik ve düzenleme yapıldıktan sonra eğitimcilere uygulanmış, elde edilen veriler istatistiksel olarak çözümlenerek yorumlanmıştır.

Araştırmanın katılımcıları (n=67) Türkiye’deki tüm ortaöğretim kurumlarında (Konservatuar ve GSL) görev yapan flüt öğretmenleri (n=32) ve Türkiye’de tüm yükseköğretim kurumlarında (Konservatuar, Eğitim Fakülteleri, Güzel Sanatlar Fakülteleri) görev yapan flüt öğretim elemanlarıdır (n=35). Tablo 1’de anket uygulanan ortaöğretim kurumları ve öğretmen sayısı ve Tablo 2’de anket uygulanan yüksek öğretim kurumları ve flüt öğretim üyesi sayısı görülmektedir.

Tablo 1: Anket Uygulanan Ortaöğretim Kurumları ve Öğretmen Sayısı

İl	GSL	Flüt Öğretmeni Sayısı (n=32)
1 Adana	Adana GSL	2
2 Ankara	Ankara GSL	2
3 Antalya	Antalya Tic.ve San.Od. GSL	1
4 Balıkesir	Kadriye Kemal Gürel GSL	1
5 Bolu	Bolu GSL	1
6 Bursa	Zeki Müren GSL	2
7 Çanakkale	Çanakkale GSL	1
8 Çankırı	Çankırı GSL	1
9 Çorum	Çorum GSL	1
10 Denizli	Hakkı Dereköylü GSL	1
11 Eskişehir	Eskişehir GSL	2
12 Giresun	Giresun GSL	1
13 İstanbul	Kadıköy GSL	2
14 İzmir	Işıl Saygın GSL ve Kemalpaşa GSL	3
15 Karabük	Safranbolu GSL	1
16 Kayseri	Kayseri GSL	1
17 Konya	Konya Çimento GSL	1
18 Malatya	Abdulkadir Eriş GSL	1
19 Mersin	Nevit Kodallı GSL	1
20 Niğde	Niğde GSL	1
21 Samsun	Samsun GSL	1
22 Sivas	Muzaffer Sarısözen GSL	1
23 Trabzon	Trabzon GSL	1
25 Van	Van GSL	1
26 Zonguldak	Ereğli GSL	1

Tablo 2. Anket Uygulanan Yüksek Öğretim Kurumları ve Flüt Öğretim Üyesi Sayısı

İl	Yükseköğretim Kurumları	Öğretim Üyesi Sayısı (n=35)
Adana	Çukurova Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	1
Ankara	Gazi Ün. Gazi Eğt. Fak. Müzik Öğrt. ABD	2
	Hacettepe Üniversitesi Konservatuvarı	3
	Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	2
Antalya	Akdeniz Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	2
Balıkesir	Balıkesir Ün. Necatibey Eğt. Fak. Müzik Öğrt.ABD	1
Bolu	İzzet Baysal Ün. Eğt. Fak. Müzik Öğrt.ABD	1
Bursa	Uludağ Ün. Eğt. Fak. Müzik Öğrt.ABD	1
	Uludağ Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	1
Burdur	Mehmet Akif Ersoy Ün. Eğt. Fak. Müzik Öğrt. ABD	1
Çanakkale	Çanakkale Onsekiz Mart Ün. Eğt. Fak. Müzik Öğrt.ABD	1
Denizli	Pamukkale Ün. Eğt. Fak. Müzik Öğrt. ABD	1
Eskişehir	Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	1
İstanbul	Marmara Ün. Atatürk Eğt. Fak. Müzik Öğrt. ABD	2
	Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	2
	İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	1
İzmir	Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğt. F. Müzik Öğretmenliği ABD	1
	Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	2
Kayseri	Erciyes Eğt. Fak. Müzik Öğrt. ABD	1
Konya	Selçuk Üniversitesi Ün. Eğt. Fak. Müzik Öğrt. ABD	1
Malatya	İnönü Ün. Eğt. Fak. Müzik Öğrt. ABD	1
Mersin	Mersin Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	1
Samsun	Ondokuz Mayıs Ün. Samsun Eğt. Fak. Müzik Öğrt. ABD	1
Şanlıurfa	Harran Ün. Eğt. Fak. Müzik Öğrt. ABD	1
Trabzon	Karadeniz Teknik Ün. Fatih Eğt. Fak. Müzik Öğrt. ABD	1
Van	Yüzüncü Yıl Ün. Eğt. Fak. Müzik Öğrt. ABD	1
Zonguldak	Karaelmas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	1

Araştırma için hazırlanan anket, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm; flüt öğretiminde kullanılan genel ve özel 9 öğretim yönteminin kısa açıklamalarından oluşmaktadır. Bu açıklamalar ikinci bölümdeki sorulara ışık tutmak amacıyla verilmiştir. İkinci bölümde GSL Flüt Öğretim Programından araştırmanın

amacına uygun olarak seçilen 11 konuya yönelik 11 soru bulunmaktadır. Seçilen konuların öğretiminde tercih edilen yöntemleri belirlemek için her soruda anketin birinci bölümünde açıklanan çalgı öğretim yöntemleri alfabetik sıraya göre verilmiş, bu yöntemler dışında bir yöntemin kullanılıp kullanılmadığını ölçmek için bir de “Diğer” seçeneği eklenmiştir. Yöntemlerin kullanılma düzeylerini ölçmek amacıyla her konunun öğretiminde hangi yöntemin tercih edildiği ve ne ölçüde kullanıldığı beşli likert tipi ölçekle tespit edilmiştir. Anket uygulaması, Türkiye’deki tüm GSL’lerde görev yapan 32 flüt öğretmeni ile posta, e-posta ve elden teslim edilerek, yüksek öğretim kurumlarında görev yapan 35 öğretim üyesi ile ise yüz yüze görüşülerek yapılmıştır. Bunun sebebi ortaöğretim kurumlarında çalışan flüt öğretmenlerinin verdikleri bilgiler arasındaki paralellliği ve farklılığı saptamak, karşılaştırmalar yapmak ve bu yolla uygulanan anket formlarının geçerlik ve güvenilirlik oranını artırmaktır.

Flüt öğretiminde konulara göre tercih edilen öğretim yöntemlerinin tanımlayıcı istatistikleri verilerek her bir yöntemin hangi konularda ne düzeyde tercih edildiği belirlenmiştir. Verilerin analizi SPSS yazılımı ile yapılmış, frekans ve yüzde değerleri ile tablolar oluşturularak yorumlanmıştır. Böylece seçilen her bir konuda hangi yöntemin ne düzeyde tercih edildiği belirlenmiştir.

6. BULGULAR

6.1. Ankete Katılan Eğitimcilerin Kişisel Özelliklerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde ankete katılan eğitimcilerin mezun oldukları okul türü, lisansüstü eğitim düzeyi, hizmet süreleri ve çalıştıkları kurum türü gibi kişisel özellikleri frekans (f), yüzde (%) olarak verilmiştir.

Tablo 3. Ankete Katılan Eğitimcilerin Demografik Özellikleri

Değişken	Düzye	f	%
Öğrenim Düzeyi	Lisans	26	39
	Yüksek Lisans	22	32
	Sanatta Yeterlilik	13	20
	Doktora	6	9
Mezun Olunan Kurum	Konservatuar	25	37
	Eğitim Fakültesi	42	63
	1-5 yıl	19	28
	6-10 yıl	25	37
Hizmet Süresi	11-15 yıl	8	12
	16-20 yıl	9	14
	21-25 yıl	6	9
	26 yıl ve üzeri	-	0
	Konservatuar	15	22
Çalışılan Kurum	Müzik ve Sahne Sanatları	2	3
	Eğitim Fakültesi	18	27
	Güzel Sanatlar Lisesi (GSL)	32	48
Toplam		67	100

Tablo 3’e bakıldığında ankete katılan eğitimcilerin;

- ✓ %32’sinin yüksek lisans, %9’unun doktora, %20’sinin sanatta yeterlilik geri kalan %39’unun da yalnızca lisans mezunu olduğu,
- ✓ %37’sinin konservatuar, %63’ünün ise eğitim fakültesi mezunu olduğu,
- ✓ %28’inin hizmet süresinin 1-5 yıl, %37’sinin 6-10 yıl, %12’sinin 11-15 yıl, %14’ünün 16-20 yıl ve %9’unun da 21-25 yıl aralığında olduğu,
- ✓ %22’sinin konservatuar, %27’sinin eğitim fakültesi, %3’ünün müzik ve sahne sanatları fakültesi, %48’inin ise GSL’de çalıştıkları görülmektedir.

Buna göre; eğitimcilerin büyük çoğunluğunun eğitim fakültesi mezunu olduğu ve %61’inin lisans üstü eğitim aldığı, büyük bir bölümünün güzel sanatlar liselerinde çalıştığı ve hizmet sürelerinin de 1-10 yıl arasında yoğunlaştığı anlaşılmaktadır.

6.2. Ankete İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde anket çalışması ile elde edilen veriler yer almaktadır. Türkiye’de ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarında görev yapan 67 flüt eğitimcisi ile yapılan bu çalışmadan elde edilen;

eğitimcilerin flüt öğretiminde işlenen konulara göre tercih ettikleri öğretim yöntemleri ve kullanım düzeylerine ilişkin veriler frekans ve yüzde değerleri ile gösterilmiş, frekans değerleri likert ölçeği puanları ile çarpılarak elde edilen puanlara göre öğretim yöntemleri tercih sırasına göre sıralanmıştır.

Araştırma için flüt öğretim programından seçilen 11 konunun öğretiminde 9 öğretim yönteminin kullanım durumu tablolarda verilerek değerlendirilmiştir.

Hazırlanan ankette yer alan soruların ilki, eğitimcilerin “Flütün Tarihsel Gelişimi” konusunu öğretirken yöntemlerin hangilerini ne ölçüde kullanmayı tercih ettiklerine ilişkin verileri toplamak amacıyla. “Flütün Tarihsel Gelişimi” konusunun öğretiminde eğitimciler tarafından tercih edilen öğretim yöntemleri ve bu yöntemlerin tercih düzeyleri Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. “Flütün Tarihsel Gelişimi” Konusu Yöntem Tercih Düzeyleri

	Tamamen		Büyük Ölçüde		Orta Düzeyde		Çok Az		Hiç	
	4	3	2	1	0	f	%	f	%	
Anlatım	23	34	41	61	3	4	-	-	-	-
Araştırma, İnceleme	12	18	25	37	29	43	1	1	-	-
Çalışma-Çalıştırma	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
Gezi-Gözlem-İnceleme	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
Gösteri/ Demonstrasyon	-	-	13	19	9	13	13	19	32	48
Harflendirme ve Rakamlandırma	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
İşbirlikli Öğretim	2	3	1	1	12	18	16	24	36	54
Problem Çözme	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
Soru-Cevap	15	22	26	39	17	25	4	6	5	7
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100

n=67

Tablo 4’te, eğitimcilerin anketlere verdikleri yanıtlar doğrultusunda, “Flütün Tarihsel Gelişimi” konusunu öğretirken kullanmayı tercih ettikleri yöntemler ve bu yöntemlerin tercih edilme düzeyleri frekans (f) ve yüzde (%) değerleri ile verilmiştir.

Buna göre, “Flütün Tarihsel Gelişimi” konusunun öğretiminde Anlatım, Araştırma-İnceleme, Gösteri/ Demonstrasyon, İşbirlikli Öğretim ve Soru-Cevap yöntemlerinin kullanıldığı, Çalışma-Çalıştırma, Gezi-Gözlem-İnceleme, Harflendirme ve Rakamlandırma ve Problem Çözme yöntemlerinin kullanılmadığı görülmektedir. Diğer seçeneğini işaretleyen eğitimci olmamıştır.

Konunun öğretiminde tercih edilen yöntemlerin kullanım düzeylerine göre sıralanması için frekans değerleri ölçek puanları ile çarpılarak elde edilen toplam sayılar en yüksekten en aza doğru sıralanmış böylece yöntemlerin de tercih edilme durumları ortaya konmuştur. Yöntemlerin tercih edilme sıralaması (çoktan aza doğru) Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. “Flütün Tarihsel Gelişimi” Konusu Yöntem Tercih Sıralaması

	Tamamen	Büyük Ölçüde	Orta Düzeyde	Çok Az	Hiç	Toplam
Anlatım	92	123	6	-	-	221
Araştırma, İnceleme	48	75	58	1	-	182
Soru-Cevap	60	78	34	4	-	176
Gösteri/ Demonstrasyon	0	39	18	13	-	70
İşbirlikli Öğretim	8	3	24	16	-	51
Çalışma-Çalıştırma	-	-	-	-	-	-
Gezi-Gözlem-İnceleme	-	-	-	-	-	-
Harflendirme ve Rakamlandırma	-	-	-	-	-	-
Problem Çözme	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-

n=67

Tablo 5’te 67 flüt eğitimcisinin, “Flütün Tarihsel Gelişimi” konusunu öğretirken tercih ettikleri yöntemler kullanım düzeylerine göre sıralanmıştır. Buna göre, eğitimcilerin, “Flütün Tarihsel Gelişimi” konusunu öğretirken kullandıkları beş yöntem tercih edilme sırasına göre, Anlatım (221), Araştırma-İnceleme (182), Soru-Cevap (176) Gösteri-Demonstrasyon (70) ve İşbirlikli Öğretim (51) yöntemleridir.

Anketin birinci sorusunda elde edilen verilere genel olarak bakıldığında, “Flütün Tarihsel Gelişimi” konusu öğretilirken kullanılan öğretim yöntemlerinin tamamının genel müzik öğretim yöntemleri olduğu görülmektedir. Burada en önemli faktör konunun içeriğidir. Bu sebeple tarih içerikli konularda kullanıldığı bilinen Anlatım ve Araştırma-İnceleme yöntemlerinin ilk sıralarda yer alması kaçınılmazdır. İşbirlikli öğretim yönteminin diğer yöntemlere göre daha az tercih ediliyor olması ise çalgı eğitiminin bireysel olarak yapılması sebebine bağlanabilir. Yöntem seçimini etkileyen faktörler düşünülerek, Soru-Cevap yönteminin öğretmenlerin yönetime olan yatkınlığı, Gösteri-Demonstrasyon ise zaman ve maliyet sebebiyle daha az tercih edildikleri söylenebilir.

Tablo 6. “Flütün Yapısal Özellikleri” Konusu Yöntem Tercih Düzeyleri

	Tamamen		Büyük Ölçüde		Orta Düzeyde		Çok Az		Hiç	
	4	3	2	1	0	f	%	f	%	
Anlatım	35	52	28	42	4	6	-	-	-	-
Araştırma, İnceleme	-	-	-	-	30	45	26	39	11	16
Çalışma-Çalıştırma	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
Gezi-Gözlem-İnceleme	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
Gösteri/ Demonstrasyon	17	25	28	42	19	28	-	-	3	4
Harflendirme ve Rakamlandırma	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
İşbirlikli Öğretim	-	-	-	-	19	28	14	21	34	51
Problem Çözme	-	-	-	-	18	27	15	22	34	51
Soru-Cevap	5	7	32	48	21	31	-	-	9	13
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100

n=67

Tablo 6’da, eğitimcilerin anketlere verdikleri yanıtlar doğrultusunda, “Flütün Yapısal Özellikleri” konusunu öğretirken kullanmayı tercih ettikleri yöntemler ve bu yöntemlerin tercih edilme düzeyleri frekans (f) ve yüzde (%) değerleri ile verilmiştir. Buna göre, “Flütün Yapısal Özellikleri” konusunun öğretiminde Anlatım, Araştırma-İnceleme, Gösteri/ Demonstrasyon, İşbirlikli Öğretim, Problem Çözme ve Soru-Cevap, yöntemlerinin kullanıldığı, Çalışma-Çalıştırma, Gezi-Gözlem-İnceleme, Harflendirme ve Rakamlandırma ve yöntemlerinin kullanılmadığı görülmektedir. Diğer seçeneğini işaretleyen eğitimci olmamıştır. Konunun öğretiminde tercih edilen yöntemlerin kullanım düzeylerine göre sıralanması için frekans değerleri ölçek puanları ile çarpılarak elde edilen toplam sayılar en yüksekten en aza doğru sıralanmış böylece yöntemlerin de tercih edilme durumları ortaya konmuştur. Yöntemlerin tercih edilme sıralaması (çoktan aza doğru) Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. “Flütün Yapısal Özellikleri” Konusu Yöntem Tercih Sıralaması

	Tamamen	Büyük Ölçüde	Orta Düzeyde	Çok Az	Hiç	Toplam
Anlatım	140	84	8	-	-	232
Gösteri/ Demonstrasyon	68	84	38	-	-	190
Soru-Cevap	20	96	42	-	-	158
Araştırma, İnceleme	-	-	60	26	-	86
İşbirlikli Öğretim	-	-	38	14	-	52
Problem Çözme	-	-	36	15	-	51
Çalışma-Çalıştırma	-	-	-	-	-	-
Gezi-Gözlem-İnceleme	-	-	-	-	-	-
Harflendirme ve Rakamlandırma	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-

Tablo 7’de 67 flüt eğitimcisinin, “Flütün Yapısal Özellikleri” konusunu öğretirken kullandıkları altı yöntem sırasıyla, Anlatım (232), Gösteri-Demonstrasyon (190), Soru-Cevap (158), Araştırma-İnceleme (86), İşbirlikli Öğretim (52) ve Problem Çözme (51) yöntemleridir. Anketin ikinci sorusunda elde edilen verilere genel olarak bakıldığında, “Flütün Yapısal Özellikleri” konusu öğretilirken kullanılan öğretim yöntemlerinin tamamının genel müzik öğretim yöntemleri olduğu görülmektedir. Burada İşbirlikli öğretim yönteminin diğer yöntemlere göre daha az tercih ediliyor olmasına sebep olarak çalgı eğitiminin bireysel olarak yapılması gösterilebilir.

Tablo 8. “Flütün Bakım ve Onarımı” Konusu Yöntem Tercih Düzeyleri

	Tamamen		Büyük Ölçüde		Orta Düzeyde		Çok Az		Hiç	
	4		3		2		1		0	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Anlatım	35	52	23	34	4	6	5	7	-	-
Araştırma, İnceleme	-	-	-	-	20	30	23	34	24	36
Çalışma-Çalıştırma	-	-	2	3	19	28	8	12	38	57
Gezi-Gözlem-İnceleme	-	-	-	-	12	18	7	10	48	72
Gösteri/ Demonstrasyon	26	39	24	36	17	25	-	-	-	-
Harflendirme ve Rakamlandırma	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
İşbirlikli Öğretim	-	-	-	-	17	25	14	21	36	54
Problem Çözme	5	7	15	22	34	51	-	-	13	19
Soru-Cevap	4	6	25	37	21	31	4	6	13	19
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100

n=67

Tablo 8’de, eğitimcilerin anketlere verdikleri yanıtlar doğrultusunda, “Flütün Bakım ve Onarımı” konusunu öğretirken kullanmayı tercih ettikleri yöntemler ve bu yöntemlerin tercih edilme düzeyleri frekans (f) ve yüzde (%) değerleri ile verilmiştir. Buna göre, “Flütün Bakım ve Onarımı” konusunun öğretiminde Anlatım, Araştırma-İnceleme, Çalışma-Çalıştırma, Gezi-Gözlem-İnceleme, Gösteri-Demonstrasyon, İşbirlikli Öğretim, Problem Çözme ve Soru-Cevap yöntemlerinin kullanıldığı, Harflendirme ve Rakamlandırma yönteminin kullanılmadığı görülmektedir. Diğer seçeneğini işaretleyen eğitimci olmamıştır. Konunun öğretiminde tercih edilen yöntemlerin kullanım düzeylerine göre sıralanması için frekans değerleri ölçek puanları ile çarpılarak elde edilen toplam sayılar en yüksekte en aza doğru sıralanmış böylece yöntemlerin de tercih edilme durumları ortaya konmuştur. Yöntemlerin tercih edilme sıralaması (çoktan aza doğru) Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. “Flütün Bakım ve Onarımı” Konusu Yöntem Tercih Sıralaması

	Tamamen	Büyük Ölçüde	Orta Düzeyde	Çok Az	Hiç	Toplam
Anlatım	140	69	8	5	-	222
Gösteri/ Demonstrasyon	104	72	34	-	-	210
Soru-Cevap	16	75	42	4	-	137
Problem Çözme	20	45	68	-	-	133
Araştırma,İnceleme	-	-	40	23	-	63
Çalışma-Çalıştırma	-	6	38	8	-	52
İşbirlikli Öğretim	-	-	34	14	-	48
Gezi-Gözlem-İnceleme	-	-	24	7	-	31
Harflendirme ve Rakamlandırma	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-

Tablo 9’da 67 flüt eğitimcisinin, “Flütün Bakım ve Onarımı” konusunu öğretirken kullandıkları sekiz yöntem sırasıyla, Anlatım (222), Gösteri-Demonstrasyon (210), Soru-Cevap (137), Problem Çözme (133), Araştırma-İnceleme (63), Çalışma-Çalıştırma (52), İşbirlikli Öğretim (48) ve Gezi-Gözlem-İnceleme (31) yöntemleridir.

Anketin üçüncü sorusundan elde edilen verilere genel olarak bakıldığında, “Flütün Bakım ve Onarımı” konusu öğretilirken yöntemlerin yalnız birinin kullanılmadığı görülmektedir. Burada dikkat çeken yöntem çalışma-çalıştırma yöntemidir. Bu yöntem daha çok performansa yönelik teknik bilgi ve becerileri geliştirme amaçlı kullanıldığı düşünülürse bu yöntemin “Flütün Bakım ve Onarımı” konusuna uygun olmadığı söylenebilir. Buna rağmen eğitimcilerin yarıya yakın bir kısmının bu yöntemi kullandıklarına ilişkin cevapları oldukça dikkat çekicidir.

Tablo 10. “Bağlı-Bağızsız Çalma Tekniği” Konusu Yöntem Tercih Düzeyleri

	Tamamen		Büyük Ölçüde		Orta Düzeyde		Çok Az		Hiç	
	4		3		2		1		0	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Anlatım	35	52	21	31	3	4	8	12	-	-
Araştırma, İnceleme	-	-	-	-	3	4	18	27	46	69
Çalışma-Çalıştırma	44	66	19	28	4	6	-	-	-	-
Gezi-Gözlem-İnceleme	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100

Gösteri/ Demonstrasyon	47	70	16	24	4	6	-	-	-	-
Harflendirme ve Rakamlandırma	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
İşbirlikli Öğretim	-	-	9	13	21	31	11	16	26	39
Problem Çözme	-	-	32	48	16	24	6	9	13	19
Soru-Cevap	-	-	18	27	8	12	9	13	32	48
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100

n=67

Tablo 10’da, eğitimcilerin anketlere verdikleri yanıtlar doğrultusunda, “Bağlı-Bağısız Çalma Tekniği” konusunu öğretirken kullanmayı tercih ettikleri yöntemler ve bu yöntemlerin tercih edilme düzeyleri frekans (f) ve yüzde (%) değerleri ile verilmiştir. Buna göre, “Bağlı-Bağısız Çalma Tekniği” konusunun öğretiminde Anlatım, Araştırma-İnceleme, Çalışma-Çalıştırma, Gösteri-Demonstrasyon, İşbirlikli Öğretim, Problem Çözme ve Soru-Cevap yöntemlerinin kullanıldığı, Gezi-Gözlem-İnceleme, Harflendirme ve Rakamlandırma yöntemlerinin kullanılmadığı görülmektedir. Diğer seçeneğini işaretleyen eğitimci olmamıştır. Konunun öğretiminde tercih edilen yöntemlerin kullanım düzeylerine göre sıralanması için frekans değerleri ölçek puanları ile çarpılarak elde edilen toplam sayılar en yüksekten en aza doğru sıralanmış böylece yöntemlerin de tercih edilme durumları ortaya konmuştur. Yöntemlerin tercih edilme sıralaması (çoktan aza doğru) Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. “Bağlı-Bağısız Çalma Tekniği” Konusu Yöntem Tercih Sıralaması

	Tamamen	Büyük Ölçüde	Orta Düzeyde	Çok Az	Hiç	Toplam
Gösteri /Demonstrasyon	188	48	8	-	-	244
Çalışma-Çalıştırma	176	57	8	-	-	241
Anlatım	140	63	6	8	-	217
Problem Çözme	-	96	32	6	-	134
İşbirlikli Öğretim	-	27	42	11	-	80
Soru-Cevap	-	54	16	9	-	79
Araştırma-İnceleme	-	-	6	18	-	24
Gezi-Gözlem-İnceleme	-	-	-	-	-	-
Harflendirme ve Rakamlandırma	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-

Tablo 11’de 67 flüt eğitimcisinin, “Bağlı-Bağısız Çalma Tekniği” konusunu öğretirken tercih ettikleri yöntemler kullanım düzeylerine göre sıralanarak verilmiştir. Buna göre, eğitimcilerin, “Bağlı-Bağısız Çalma Tekniği” konusunu öğretirken kullandıkları yedi yöntem sırasıyla, Gösteri-Demonstrasyon (244), Çalışma-Çalıştırma (241), Anlatım (217), Problem Çözme (134), İşbirlikli Öğretim (80), Soru-Cevap (79) ve Araştırma-İnceleme (24) yöntemleridir. Anketin dördüncü sorusundan elde edilen verilere genel olarak bakıldığında, “Bağlı-Bağısız Çalma Tekniği” konusunun performansa yönelik olarak teknik bilgi ve beceri kazandırmaya yönelik bir konudur. Eğitimcilerin konunun öğretiminde kullandıkları yöntemler ve kullanım düzeylerinin konunun içeriğine uygun olduğu görülmektedir.

Tablo 12. “Kesik Kesik Çalma Tekniği” Konusu Yöntem Tercih Düzeyleri

	Tamamen		Büyük Ölçüde		Orta Düzeyde		Çok Az		Hiç	
	4	3	2	1	0	f	%	f	%	
Anlatım	35	52	21	31	3	4	8	12	-	-
Araştırma, İnceleme	-	-	-	-	3	4	18	27	46	69
Çalışma-Çalıştırma	44	66	19	28	4	6	-	-	-	-
Gezi-Gözlem-İnceleme	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
Gösteri/ Demonstrasyon	47	70	16	24	4	6	-	-	-	-
Harflendirme ve Rakamlandırma	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
İşbirlikli Öğretim	-	-	9	13	21	31	11	16	26	39
Problem Çözme	-	-	32	48	16	24	6	9	13	19
Soru-Cevap	-	-	18	27	8	12	9	13	32	48
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100

n=67

Tablo 12’de, eğitimcilerin anketlere verdikleri yanıtlar doğrultusunda, “Kesik Kesik Çalma Tekniği” konusunu öğretirken kullanmayı tercih ettikleri yöntemler ve bu yöntemlerin tercih edilme düzeyleri frekans (f) ve yüzde (%) değerleri ile verilmiştir. Buna göre, “Kesik Kesik Çalma Tekniği” konusunun öğretiminde Anlatım, Araştırma-İnceleme, Çalışma-Çalıştırma, Gösteri-Demonstrasyon, İşbirlikli Öğretim,

Problem Çözme ve Soru-Cevap yöntemlerinin kullanıldığı, Gezi-Gözlem-İnceleme, Harflendirme ve Rakamlandırma yöntemlerinin kullanılmadığı görülmektedir. Diğer seçeneğini işaretleyen eğitimci olmamıştır. Konunun öğretiminde tercih edilen yöntemlerin kullanım düzeylerine göre sıralanması için frekans değerleri ölçek puanları ile çarpılarak elde edilen toplam sayılar en yüksekten en aza doğru sıralanmış böylece yöntemlerin de tercih edilme durumları ortaya konmuştur. Yöntemlerin tercih edilme sıralaması (çoktan aza doğru) Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13. “Kesik Kesik Çalma Tekniği” Konusu Yöntem Tercih Sıralaması

	Tamamen	Büyük Ölçüde	Orta Düzeyde	Çok Az	Hiç	Toplam
Gösteri/ Demonstrasyon	188	48	8	-	-	244
Çalışma-Çalıştırma	176	57	8	-	-	241
Anlatım	140	63	6	8	-	217
Problem Çözme	-	96	32	6	-	134
İşbirlikli Öğretim	-	27	42	11	-	80
Soru-Cevap	-	54	16	9	-	79
Araştırma, İnceleme	-	-	6	18	-	24
Gezi-Gözlem-İnceleme	-	-	-	-	-	-
Harflendirme ve Rakamlandırma	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-

Tablo 13'te 67 flüt eğitimcisinin, “Kesik Kesik Çalma Tekniği” konusunu öğretirken tercih ettikleri yöntemler kullanım düzeylerine göre sıralanarak verilmiştir. Buna göre, eğitimcilerin, “Kesik Kesik Çalma Tekniği” konusunu öğretirken kullandıkları yedi yöntem sırasıyla, Gösteri-Demonstrasyon (244), Çalışma-Çalıştırma (241), Anlatım (217), Problem Çözme (134), İşbirlikli Öğretim (80), Soru-Cevap (79) ve Araştırma-İnceleme (24) yöntemleridir. Anketin beşinci sorusundan elde edilen verilere genel olarak bakıldığında, “Kesik Kesik Çalma Tekniği” konusunun bir önceki konu gibi performansa yönelik olarak teknik bilgi ve beceri kazandırmaya yönelik bir konu olduğu, eğitimcilerin bu soruya da aynı yanıtları verdikleri ve konunun öğretiminde kullanılan yöntemlerin ve kullanım düzeylerinin konunun içeriğine uygun olduğu görülmektedir.

Tablo 14. “Vibrato Tekniği” Konusu Yöntem Tercih Düzeyleri n=67

	Tamamen		Büyük Ölçüde		Orta Düzeyde		Çok Az		Hiç	
	4		3		2		1		0	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Anlatım	35	52	21	31	3	4	8	12	-	-
Araştırma, İnceleme	-	-	-	-	3	4	18	27	46	69
Çalışma-Çalıştırma	44	66	19	28	4	6	-	-	-	-
Gezi-Gözlem-İnceleme	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
Gösteri/ Demonstrasyon	47	70	16	24	4	6	-	-	-	-
Harflendirme ve Rakamlandırma	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
İşbirlikli Öğretim	-	-	9	13	21	31	11	16	26	39
Problem Çözme	-	-	32	48	16	24	6	9	13	19
Soru-Cevap	-	-	18	27	8	12	9	13	32	48
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100

Tablo 14'te, eğitimcilerin anketlere verdikleri yanıtlar doğrultusunda, “Vibrato Tekniği” konusunun öğretiminde Anlatım, Araştırma-İnceleme, Çalışma-Çalıştırma, Gösteri-Demonstrasyon, İşbirlikli Öğretim, Problem Çözme ve Soru-Cevap yöntemlerinin kullanıldığı, Gezi-Gözlem-İnceleme, Harflendirme ve Rakamlandırma yöntemlerinin kullanılmadığı görülmektedir. Diğer seçeneğini işaretleyen eğitimci olmamıştır. Konunun öğretiminde tercih edilen yöntemlerin kullanım düzeylerine göre sıralanması için frekans değerleri ölçek puanları ile çarpılarak en çok kullanılanı en az kullanılanına doğru sıralanmıştır. Yöntemlerin tercih edilme sıralaması (çoktan aza doğru) Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 15. “Vibrato Tekniği” Konusu Yöntem Tercih Sıralaması

	Tamamen	Büyük Ölçüde	Orta Düzeyde	Çok Az	Hiç	Toplam
Gösteri/ Demonstrasyon	192	57	-	-	-	249
Çalışma-Çalıştırma	168	66	6	-	-	240
Anlatım	140	57	10	8	-	215
Problem Çözme	-	78	40	5	-	123
Soru-Cevap	-	51	26	9	-	86
İşbirlikli Öğretim	-	45	32	9	-	86
Araştırma, İnceleme	-	-	26	21	-	47
Gezi-Gözlem-İnceleme	-	-	-	-	-	-
Harflendirme ve Rakamlandırma	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-

Tablo 15’te 67 flüt eğitimcisinin “Vibrato Tekniği” konusunu öğretirken tercih ettikleri yöntemler kullanım düzeylerine göre sıralanarak verilmiştir. Buna göre, eğitimcilerin, “Vibrato Tekniği” konusunu öğretirken kullandıkları yedi yöntem sırasıyla, Gösteri-Demonstrasyon (249), Çalışma-Çalıştırma (240), Anlatım (215), Problem Çözme (123), Soru-Cevap (86), İşbirlikli Öğretim (86) ve Araştırma-İnceleme (47) yöntemleridir. Anketin altıncı sorusundan elde edilen verilere genel olarak bakıldığında, “Vibrato Tekniği” konusu bir önceki iki konu gibi performansa yönelik olarak teknik bilgi ve beceri kazandırmaya yönelik bir konudur. Böylece bu konunun öğretiminde de daha önceki iki konuyla aynı yöntemlerin kullanıldığı ve bu yöntemlerin ve kullanım düzeylerinin konunun içeriğine uygun olduğu görülmektedir.

Tablo 16. “Çift Dil Tekniği” Konusu Yöntem Tercih Düzeyleri

	Tamamen		Büyük Ölçüde		Orta Düzeyde		Çok Az		Hiç	
	4	3	2	1	0	f	%	f	%	
Anlatım	35	52	21	31	3	4	8	12	-	-
Araştırma, İnceleme	-	-	-	-	3	4	18	27	46	69
Çalışma-Çalıştırma	44	66	19	28	4	6	-	-	-	-
Gezi-Gözlem-İnceleme	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
Gösteri/ Demonstrasyon	47	70	16	24	4	6	-	-	-	-
Harflendirme ve Rakamlandırma	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
İşbirlikli Öğretim	-	-	9	13	21	31	11	16	26	39
Problem Çözme	-	-	32	48	16	24	6	9	13	19
Soru-Cevap	-	-	18	27	8	12	9	13	32	48
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100

n=67

Tablo 16’da, eğitimcilerin anketlere verdikleri yanıtlar doğrultusunda, “Çift Dil Tekniği” konusunun öğretiminde, Anlatım, Araştırma-İnceleme, Çalışma-Çalıştırma, Gösteri-Demonstrasyon, İşbirlikli Öğretim, Problem Çözme ve Soru-Cevap yöntemlerinin kullanıldığı, Gezi-Gözlem-İnceleme, Harflendirme ve Rakamlandırma yöntemlerinin kullanılmadığı görülmektedir. Diğer seçeneğini işaretleyen eğitimci olmamıştır. Konunun öğretiminde tercih edilen yöntemlerin kullanım düzeylerine göre sıralanması için frekans değerleri ölçek puanları ile çarpılarak en çok kullanılanı en az kullanılanı doğru sıralanmıştır. Yöntemlerin tercih edilme sıralaması (çoktan aza doğru) Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17. “Çift Dil Tekniği” Konusu Yöntem Tercih Sıralaması

	Tamamen	Büyük Ölçüde	Orta Düzeyde	Çok Az	Hiç	Toplam
Gösteri/ Demonstrasyon	188	48	8	-	-	244
Çalışma-Çalıştırma	176	57	8	-	-	241
Anlatım	140	63	6	8	-	217
Problem Çözme	-	96	32	6	-	134
İşbirlikli Öğretim	-	27	42	11	-	80
Soru-Cevap	-	54	16	9	-	79
Araştırma, İnceleme	-	-	6	18	-	24
Harflendirme ve Rakamlandırma	-	-	-	-	-	-
Gezi-Gözlem-İnceleme	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-

Tablo 17’de 67 flüt eğitimcisinin “Çift Dil Tekniği” konusunu öğretirken tercih ettikleri yöntemler kullanım düzeylerine göre sıralanarak verilmiştir. Buna göre, eğitimcilerin, “Çift Dil Tekniği” konusunu öğretirken kullandıkları yedi yöntem sırasıyla, Gösteri-Demonstrasyon (244), Çalışma-Çalıştırma (241), Anlatım (217), Problem Çözme (134), İşbirlikli Öğretim (80), Soru-Cevap (79) ve Araştırma-İnceleme (24) yöntemleridir.

Anketin yedinci sorusundan elde edilen verilere genel olarak bakıldığında, “Çift Dil Tekniği” konusu önceki üç konu gibi performansa yönelik olarak teknik bilgi ve beceri kazandırmaya yönelik bir konudur. Böylece bu konuda da daha önceki üç konuyla aynı yöntemlerin kullanıldığı ve bu yöntemlerin ve kullanım düzeylerinin konunun içeriğine uygun olduğu görülmektedir.

Tablo 17. “Diziler” Konusu Yöntem Tercih Düzeyleri

	Tamamen		Büyük Ölçüde		Orta Düzeyde		Çok Az		Hiç	
	4	3	2	1	0	f	%	f	%	
Anlatım	34	51	22	33	3	4	8	12	0	0
Araştırma, İnceleme	-	-	-	-	2	3	11	16	54	81
Çalışma-Çalıştırma	51	76	16	24	-	-	-	-	-	-

Gezi-Gözlem-İnceleme	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
Gösteri/ Demonstrasyon	46	69	16	24	-	-	-	-	5	7
Harflendirme ve Rakamlandırma	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
İşbirlikli Öğretim	-	-	14	21	15	22	12	18	26	39
Problem Çözme	3	4	28	42	17	25	5	7	14	21
Soru-Cevap	11	16	22	33	7	10	3	4	24	36
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100

n=67

Tablo 17’de, eğitimcilerin anketlere verdikleri yanıtlar doğrultusunda, “Diziler” konusunu öğretirken kullanmayı tercih ettikleri yöntemler ve bu yöntemlerin tercih edilme düzeyleri frekans (f) ve yüzde (%) değerleri ile verilmiştir. Buna göre, “Diziler” konusunun öğretiminde, Anlatım, Araştırma-İnceleme, Çalışma-Çalıştırma, Gösteri-Demonstrasyon, İşbirlikli Öğretim, Problem Çözme ve Soru-Cevap yöntemlerinin kullanıldığı, Gezi-Gözlem-İnceleme, Harflendirme ve Rakamlandırma yöntemlerinin kullanılmadığı görülmektedir. Diğer seçeneğini işaretleyen eğitimci olmamıştır. Yöntemlerin tercih edilme sıralaması (çoktan aza doğru) Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18. “Diziler” Konusu Yöntem Tercih Sıralaması

	Tamamen	Büyük Ölçüde	Orta Düzeyde	Çok Az	Hiç	Toplam
Çalışma-Çalıştırma	204	48	-	-	-	252
Gösteri/ Demonstrasyon	184	48	-	-	-	232
Anlatım	136	66	6	8	-	216
Problem Çözme	12	84	34	5	-	135
Soru-Cevap	44	66	14	3	-	127
İşbirlikli Öğretim	-	42	30	12	-	84
Araştırma, İnceleme	-	-	4	11	-	15
Gezi-Gözlem-İnceleme	-	-	-	-	-	-
Harflendirme ve Rakamlandırma	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-

Tablo 18’de 67 flüt eğitimcisinin “Diziler” konusunu öğretirken kullandıkları yedi yöntem sırasıyla, Çalışma-Çalıştırma (252), Gösteri-Demonstrasyon (232), Anlatım (216), Problem Çözme (135), Soru-Cevap (127), İşbirlikli Öğretim (84) ve Araştırma-İnceleme (15) yöntemleridir.

Anketin sekizinci sorusundan elde edilen verilere genel olarak bakıldığında, “Diziler” konusu önceki dört konu gibi performansa yönelik olarak teknik bilgi ve beceri kazandırmaya yönelik bir konudur. Böylece bu konuda da daha önceki dört konuyla aynı yöntemlerin kullanıldığı ve bu yöntemlerin ve kullanım düzeylerinin konunun içeriğine uygun olduğu görülmektedir.

Tablo 19. “Dönemlere Özgü Stil Özellikleri” Konusu Yöntem Tercih Düzeyleri

	Tamamen		Büyük Ölçüde		Orta Düzeyde		Çok Az		Hiç	
	4		3		2		1		0	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Anlatım	35	52	26	39	2	3	4	6	-	-
Araştırma, İnceleme	12	18	37	55	13	19	-	-	5	7
Çalışma-Çalıştırma	38	57	19	28	10	15	-	-	-	-
Gezi-Gözlem-İnceleme	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
Gösteri/ Demonstrasyon	45	67	18	27	4	6	-	-	-	-
Harflendirme ve Rakamlandırma	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
İşbirlikli Öğretim	1	1	12	18	16	24	21	31	17	25
Problem Çözme	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
Soru-Cevap	13	19	27	40	15	22	-	-	12	18
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100

n=67

Tablo 19’da, eğitimcilerin anketlere verdikleri yanıtlar doğrultusunda, “Dönemlere Özgü Stil Özellikleri” konusunun öğretiminde, Anlatım, Araştırma-İnceleme, Çalışma-Çalıştırma, Gösteri-Demonstrasyon, İşbirlikli Öğretim ve Soru-Cevap yöntemlerinin kullanıldığı, Gezi-Gözlem-İnceleme, Harflendirme ve Rakamlandırma ve Problem Çözme yöntemlerinin kullanılmadığı görülmektedir. Diğer seçeneğini

işaretleyen eğitimci olmamıştır. Yöntemlerin tercih edilme sıralaması (çoktan aza doğru) Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20. “Dönemlere Özgü Stil Özellikleri” Konusu Yöntem Tercih Sıralaması

	Tamamen	Büyük Ölçüde	Orta Düzeyde	Çok Az	Hiç	Toplam
Gösteri/ Demonstrasyon	180	54	8	-	-	242
Çalışma-Çalıştırma	152	57	20	-	-	229
Anlatım	140	78	4	4	-	226
Araştırma, İnceleme	48	111	26	-	-	185
Soru-Cevap	52	81	30	-	-	163
İşbirlikli Öğretim	4	36	32	21	-	93
Problem Çözme	-	-	-	-	-	-
Gezi-Gözlem-İnceleme	-	-	-	-	-	-
Harflendirme ve Rakamlandırma	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-

Tablo 20’de 67 flüt eğitimcisinin “Dönemlere Özgü Stil Özellikleri” konusunu öğretirken tercih ettikleri yöntemler kullanım düzeylerine göre sıralanarak verilmiştir. Buna göre, eğitimcilerin, “Dönemlere Özgü Stil Özellikleri” konusunu öğretirken kullandıkları altı yöntem sırasıyla, Gösteri-Demonstrasyon (242), Çalışma-Çalıştırma (229), Anlatım (226), Araştırma-İnceleme (185) Soru-Cevap (163) ve İşbirlikli Öğretim (93) yöntemleridir.

Anketin dokuzuncu sorusundan elde edilen verilere genel olarak bakıldığında, “Dönemlere Özgü Stil Özellikleri” konusu hem teorik bilgi hem de performansa yönelik olarak teknik bilgi ve beceri kazandırmaya yönelik bir konudur. Böylece daha önce teknik ve teorik konularda en çok kullanılan yöntemlerin bu konunun öğretiminde de kullanıldığı ve yöntemlerin içeriğe uygun olduğu görülmektedir.

Tablo 21. “Dönemlere Özgü Form Biçimleri” Konusu Yöntem Tercih Düzeyleri

	Tamamen		Büyük Ölçüde		Orta Düzeyde		Çok Az		Hiç	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Anlatım	38	57	19	28	6	9	4	6	-	-
Araştırma, İnceleme	0	0	45	67	22	33	0	0	-	-
Çalışma-Çalıştırma	37	55	24	36	6	9	-	-	-	-
Gezi-Gözlem-İnceleme	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
Gösteri/ Demonstrasyon	38	57	19	28	6	9	4	6	-	-
Harflendirme ve Rakamlandırma	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
İşbirlikli Öğretim	-	-	14	21	16	24	18	27	19	28
Problem Çözme	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
Soru-Cevap	14	21	21	31	22	33	0	0	10	15
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100

n=67

Tablo 21’de, eğitimcilerin anketlere verdikleri yanıtlar doğrultusunda, “Dönemlere Özgü Form Biçimleri” konusunu öğretirken kullanmayı tercih ettikleri yöntemler ve bu yöntemlerin tercih edilme düzeyleri frekans (f) ve yüzde (%) değerleri ile verilmiştir. Buna göre, “Dönemlere Özgü Form Biçimleri” konusunun öğretiminde, Anlatım, Araştırma-İnceleme, Çalışma-Çalıştırma, Gösteri-Demonstrasyon, İşbirlikli Öğretim ve Soru-Cevap yöntemlerinin kullanıldığı, Gezi-Gözlem-İnceleme, Harflendirme ve Rakamlandırma ve Problem Çözme yöntemlerinin kullanılmadığı görülmektedir. Diğer seçeneğini işaretleyen eğitimci olmamıştır.

Yöntemlerin tercih edilme sıralaması (çoktan aza doğru) Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22. “Dönemlere Özgü Form Biçimleri” Konusu Yöntem Tercih Sıralaması

	Tamamen	Büyük Ölçüde	Orta Düzeyde	Çok Az	Hiç	Toplam
Çalışma-Çalıştırma	148	72	12	-	-	232
Anlatım	152	57	12	4	-	225
Gösteri/ Demonstrasyon	152	57	12	4	-	225
Araştırma, İnceleme	-	135	44	-	-	179
Soru-Cevap	56	63	44	-	-	163

İşbirlikli Öğretim	-	42	32	18	-	92
Gezi-Gözlem-İnceleme	-	-	-	-	-	-
Harflendirme ve Rakamlandırma	-	-	-	-	-	-
Problem Çözme	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-

Tablo 22’de 67 flüt eğitimcisinin “Dönemlere Özgü Form Biçimleri” konusunu öğretirken tercih ettikleri yöntemler kullanım düzeylerine göre sıralanarak verilmiştir. Buna göre, eğitimcilerin, “Dönemlere Özgü Form Biçimleri” konusunu öğretirken tercih ettikleri yöntemler kullanım düzeylerine göre sıralanarak verilmiştir. Buna göre, eğitimcilerin, “Dönemlere Özgü Form Biçimleri” konusunu öğretirken kullandıkları altı yöntem sırasıyla, Çalışma-Çalıştırma (232), Anlatım (225), Gösteri-Demonstrasyon (225), Araştırma-İnceleme (179) Soru-Cevap (163) ve İşbirlikli Öğretim (92) yöntemleridir.

Anketin onuncu sorusundan elde edilen verilere genel olarak bakıldığında, “Dönemlere Özgü Form Biçimleri” konusu bir önceki konuda olduğu gibi hem teorik bilgi hem de performansa yönelik olarak teknik bilgi ve beceri kazandırmaya yönelik bir konu olduğu ve eğitimcilerin bu soruya da aynı yanıtları verdikleri ve konunun öğretiminde kullanılan yöntemlerin ve kullanım düzeylerinin konunun içeriğine uygun olduğu görülmektedir.

Tablo 23. “Dönem Bestecileri” Konusu Yöntem Tercih Düzeyleri

	Tamamen		Büyük Ölçüde		Orta Düzeyde		Çok Az		Hiç	
	4	3	2	1	0	f	%	f	%	
Anlatım	36	54	19	28	12	18	-	-	-	-
Araştırma, İnceleme	26	39	34	51	7	10	-	-	-	-
Çalışma-Çalıştırma	32	48	17	25	8	12	4	6	6	9
Gezi-Gözlem-İnceleme	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
Gösteri/ Demonstrasyon	13	19	16	24	28	42	3	4	7	10
Harflendirme ve Rakamlandırma	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
İşbirlikli Öğretim	5	7	12	18	7	10	22	33	21	31
Problem Çözme	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100
Soru-Cevap	12	18	23	34	21	31	-	-	11	16
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	67	100

n=67

Tablo 23’te, eğitimcilerin anketlere verdikleri yanıtlar doğrultusunda, “Dönemlere Özgü Stil Özellikleri” konusunun öğretiminde, Anlatım, Araştırma-İnceleme, Çalışma-Çalıştırma, Gösteri-Demonstrasyon, İşbirlikli Öğretim ve Soru-Cevap yöntemlerinin kullanıldığı, Gezi-Gözlem-İnceleme, Harflendirme ve Rakamlandırma ve Problem Çözme yöntemlerinin kullanılmadığı görülmektedir. Diğer seçeneğini işaretleyen eğitimci olmamıştır. Yöntemlerin tercih edilme sıralaması (çoktan aza doğru) Tablo 24’te verilmiştir.

Tablo 24. “Dönem Bestecileri” Konusu Yöntem Tercih Sıralaması

	Tamamen	Büyük Ölçüde	Orta Düzeyde	Çok Az	Hiç	Toplam
Anlatım	144	57	24	-	-	225
Araştırma, İnceleme	104	102	14	-	-	220
Çalışma-Çalıştırma	128	51	16	4	-	199
Gösteri/ Demonstrasyon	52	48	56	3	-	159
Soru-Cevap	48	69	42	-	-	159
İşbirlikli Öğretim	20	36	14	22	-	92
Gezi-Gözlem-İnceleme	-	-	-	-	-	-
Problem Çözme	-	-	-	-	-	-
Harflendirme ve Rakamlandırma	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-

Tablo 24’te 67 flüt eğitimcisinin “Dönem Bestecileri” konusunu öğretirken tercih ettikleri yöntemler kullanım düzeylerine göre sıralanarak verilmiştir. Buna göre, eğitimcilerin, “Dönem Bestecileri” konusunu öğretirken kullandıkları altı yöntem sırasıyla, Anlatım (225), Araştırma-İnceleme (220), Çalışma-Çalıştırma (199), Gösteri-Demonstrasyon (159), Soru-Cevap (159) ve İşbirlikli Öğretim (92) yöntemleridir.

Anketin onbirinci sorusundan elde edilen verilere genel olarak bakıldığında, “Dönem Bestecileri” konusu hem tarihi hem teorik bilgi hem de performansa yönelik olarak teknik bilgi ve beceri kazandırmaya yönelik bir konu olduğu görülmektedir. Yanıtlar incelendiğinde konunun ağırlıklı olarak tarih içerikli olması sebebiyle Anlatım ve Araştırma-İnceleme yöntemlerinin en çok kullanılan yöntemler olması dikkat çekmektedir. Bu doğrultuda eğitimcilerin konunun öğretiminde kullanmayı tercih ettikleri yöntemler ve kullanım düzeyleri konunun içeriğine uygundur.

7. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Yapılan bu çalışmada Türkiye’de flüt eğitimcilerinin tercih ettikleri öğretim yöntemlerinin belirlenmesi amaçlanmış ve yöntemlerin flüt öğretiminde konulara göre kullanım düzeyleri de belirlenmiştir.

Alanyazında konu ile ilgili yapılan çalışmaların çoğunlukla farklı sınıf seviyelerinde müzik eğitime yönelik öğretim yöntemlerinin tespiti ve kullanım düzeylerine yönelik olduğu görülmektedir. Çalgı öğretiminde kullanılan yöntemlerine yönelik viyola, keman ve piyano çalgılarına yönelik yalnız üç çalışma yapıldığı ve onların da yüksek lisans tezi düzeyinde, öğretim yöntemlerinden ziyade sadece çalgı tekniğini öğretmeye yönelik olarak izlenen yol ve kullanılan etüt ve egzersizlere yer verdikleri tespit edilmiştir (Temel, 1993; Albuz, 1995; Yılmazlar 2004). Her üç çalışmada da genel ve özel müzik öğretim yöntemlerine değinilmemiştir. Ayrıca Türk müziği çalgılarına yönelik olarak iki çalışma yapıldığı yine bu çalışmalarda da öğretim yöntemlerinin yanısıra çalgı öğretimine yönelik farklı konuların çalışma kapsamına alındığı görülmektedir. Çalışmaların çoğunluğu sadece öğretim yöntemlerini değil çalgının öğretimi ile ilgili tüm konularda öğretmen görüşleri alınarak yapılmıştır. Çalgı öğretiminde kullanılan sadece öğretim yöntemlerini konu alan bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Öğretim yöntemleri ile ilgili yapılan bazı çalışmalara bakıldığında Algi (2017); özengen bağlama öğretiminde kullanılan öğretim yöntemlerine değinmiş yine bu alanda Konya ilinde çalışan 15 öğretmenle görüşme yapmış ve ağırlıklı olarak bağlama derslerinde hangi kouları ne şekilde öğrettiğini anlatan öğretmenlerin yorumlarına yer vererek öğretim yöntemlerinden çok öğretimin şekli ile ilgili sonuçlara değinmiştir.

Çelikoğlu ve Lehimler’in ise (2021), öğretim yöntemlerini Türkiye genelinde genel müzik eğitimi boyutunda araştırarak çalışmalarını, Türkiye’nin değişik illerinde müzik derslerini yürüten 104 müzik öğretmeni ile gerçekleştirmiş olduğu görülmektedir. Araştırmada, tüm dünyada en çok bilinen ve en çok kullanılan öğretim yöntem ve yaklaşımlarının müzik öğretmenleri tarafından kullanılmadığı ve çoğu müzik öğretmenin kullanıldığı bu yaklaşımları ayrıntısıyla bilmedikleri sonucuna varılmıştır.

Buradan da anlaşılacağı gibi ülkemizde çalgı eğitiminde kullanılan çeşitli ve farklı öğretim yöntemlerinin bilimsel araştırma düzeyinde oldukça az ele alındığı, flüt çalgısının öğretimine yönelik müzik öğretim yöntemlerinin ve bu yöntemlerin kullanım düzeylerinin hiç ele alınmadığı belirlenmiştir. Bu bakımdan araştırma Türkiye’de flüt öğretiminde konulara göre kullanılan genel ve özel müzik öğretim yöntemleri ve bu yöntemlerin kullanım düzeyleri geniş bir örneklem grubuyla, evrenin neredeyse tamamına ulaşılarak belirlenerek sunulmuştur.

Araştırmada “Flüt öğretiminde kullanılan genel ve özel öğretim yöntemleri nelerdir?” sorusu ile tanımlanan alt problem kapsamında belirlenen flüt öğretiminde kullanılan genel ve özel öğretim yöntemleri şunlardır;

Flüt öğretiminde kullanılan genel öğretim yöntemleri:

- ✓ Anlatım Yöntemi
- ✓ Araştırma, İnceleme Yöntemi
- ✓ Gezi-Gözlem-İnceleme Yöntemi
- ✓ Gösteri/ Demonstrasyon Yöntemi
- ✓ İşbirlikli Öğretim Yöntemi
- ✓ Soru-Cevap Yöntemi
- ✓ Problem Çözme Yöntemi

Flüt öğretiminde kullanılan özel öğretim yöntemleri:

- ✓ Çalışma-Çalıştırma Yöntemi
- ✓ Dalcroze Yöntemi
- ✓ Harflendirme ve Rakamlandırma Yöntemi
- ✓ Suzuki Yöntemi

Çalgı öğretiminde kullanılan özel öğretim yöntemlerinden iki tanesi (Dalcroze, Suzuki yöntemleri) her yaş grubuna uymadığı için araştırma kapsamına alınmamıştır.

Araştırmada “Flüt öğretiminin belli başlı konuları nelerdir?” sorusu ile tanımlanan alt probleme yönelik veriler şöyledir;

- ✓ Flütün Tarihsel Gelişimi
- ✓ Flütün Yapısal Özellikleri
- ✓ Flütün Bakım ve Onarımı
- ✓ Bağlı-Bağısız Çalma Tekniği
- ✓ Kesik Kesik Çalma Tekniği
- ✓ Vibrato Tekniği
- ✓ Çift Dil Tekniği
- ✓ Diziler
- ✓ Dönemlere Özgü Stil Özellikleri
- ✓ Dönemlere Özgü Form Biçimleri
- ✓ Dönem Bestecileri

Araştırmada “Türkiye’de flüt öğretimi yapan eğitimcilerin, tercih ettikleri öğretim yöntemleri ve bu yöntemlerin konulara göre kullanım düzeyleri nedir?” sorusu ile tanımlanan probleme yönelik verilere göre eğitimciler;

- ✓ “Flütün Tarihsel Gelişimi” konusunu öğretirken; Anlatım, Araştırma-İnceleme, Soru-Cevap, Gösteri/Demonstrasyon ve İşbirlikli Öğretim olmak üzere toplam beş yöntem,
- ✓ “Flütün Yapısal Özellikleri” konusunu öğretirken; Anlatım, Araştırma-İnceleme, Soru-Cevap, Gösteri/Demonstrasyon, İşbirlikli Öğretim ve Problem Çözme olmak üzere toplam altı yöntem,
- ✓ “Flütün Bakım ve Onarımı” konusunu öğretirken; Anlatım, Araştırma-İnceleme, Çalışma-Çalıştırma, Soru-Cevap, Gösteri/Demonstrasyon, İşbirlikli Öğretim, Gezi-Gözlem-İnceleme ve Problem Çözme olmak üzere toplam sekiz yöntem,
- ✓ “Bağlı-Bağısız Çalma Tekniği” konusunu öğretirken; Anlatım, Araştırma-İnceleme, Çalışma-Çalıştırma, Soru-Cevap, Gösteri/Demonstrasyon, İşbirlikli Öğretim ve Problem Çözme olmak üzere toplam yedi yöntem,
- ✓ “Kesik Kesik Çalma Tekniği” konusunu öğretirken; Anlatım, Araştırma-İnceleme, Çalışma-Çalıştırma, Soru-Cevap, Gösteri/Demonstrasyon, İşbirlikli Öğretim ve Problem Çözme olmak üzere toplam yedi yöntem,
- ✓ “Vibrato Tekniği” konusunu öğretirken; Anlatım, Araştırma-İnceleme, Çalışma-Çalıştırma, Soru-Cevap, Gösteri/Demonstrasyon, İşbirlikli Öğretim ve Problem Çözme olmak üzere toplam yedi yöntem,
- ✓ “Çift Dil Tekniği” konusunu öğretirken; Anlatım, Araştırma-İnceleme, Çalışma-Çalıştırma, Soru-Cevap, Gösteri/Demonstrasyon, İşbirlikli Öğretim ve Problem Çözme olmak üzere toplam yedi yöntem,

- ✓ “Diziler” konusunu öğretirken; Anlatım, Araştırma-İnceleme, Çalışma-Çalıştırma, Soru-Cevap, Gösteri/Demonstrasyon, İşbirlikli Öğretim ve Problem Çözme olmak üzere toplam yedi yöntem,
- ✓ “Dönemlere Özgü Stil Özellikleri” konusunu öğretirken; Anlatım, Araştırma-İnceleme, Çalışma-Çalıştırma, Soru-Cevap, Gösteri/Demonstrasyon ve İşbirlikli Öğretim olmak üzere toplam altı yöntem,
- ✓ “Dönemlere Özgü Form Biçimleri” konusunu öğretirken; Anlatım, Araştırma-İnceleme, Çalışma-Çalıştırma, Soru-Cevap, Gösteri/Demonstrasyon ve İşbirlikli Öğretim olmak üzere toplam altı yöntem,
- ✓ “Dönem Bestecileri” konusunu öğretirken; Anlatım, Araştırma-İnceleme, Çalışma-Çalıştırma, Soru-Cevap, Gösteri/Demonstrasyon ve İşbirlikli Öğretim olmak üzere toplam altı yöntem kullanılmaktadır.

Anket sonuçlarını yöntemlere göre değerlendirildiğinde;

- ✓ Çalışma/Çalıştırma yoluyla müzik öğretim yönteminin (Ödevlendirme); “Bağlı-Bağısız Çalma Tekniği”, “Vibrato Tekniği” ve “Dönemlere Özgü Stil Özellikleri” konularında en çok tercih edilen ikinci, “Diziler” konusunda ise en çok tercih edilen yöntem olduğu,
- ✓ Harflendirme ve Rakamlandırma yönteminin; hiçbir konuda tercih edilmediği,
- ✓ Araştırma/İnceleme yönteminin; “Flütün Tarihçesi” ve “Besteciler” konularında en çok tercih edilen ikinci öğretim yöntemi olduğu,
- ✓ Anlatım yönteminin tarih ve teorik bilgi içerikli konular olan “Flütün Tarihçesi”, Flütün Yapısal Özellikleri”, Flütün Bakım ve Onarımı”, “Besteciler” konularında en çok tercih edilen öğretim yöntemi olduğu,
- ✓ Soru-Cevap yönteminin; “Flütün Tarihçesi”, Flütün Yapısal Özellikleri”, Flütün Bakım ve Onarımı” gibi teorik bilgi ağırlıklı konular en çok tercih edilen üçüncü öğretim yöntemi olduğu,
- ✓ İşbirlikli öğretim yönteminin; tüm konular genelinde en az tercih edilen yöntemlerden biri olduğu,
- ✓ Problem çözme yönteminin; “Flütün Bakım ve Onarımı” ve “Bağlı-Bağısız Çalma Tekniği”, “Vibrato Tekniği” ve “Diziler” konularında en çok tercih edilen dördüncü öğretim yöntemi olduğu,
- ✓ Gösteri, Demonstrasyon yönteminin, “Flütün Yapısal Özellikleri”, “Flütün Bakım ve Onarımı” ve “Diziler” konularında en çok tercih edilen ikinci, “Bağlı-Bağısız Çalma Tekniği”, “Vibrato Tekniği” ve “Dönemlere Özgü Stil Özellikleri” konularında ise en çok tercih edilen yöntem olduğu,
- ✓ Gözlem Gezisi yönteminin, “Flütün Yapısal Özellikleri”, “Flütün Bakım ve Onarımı” ve “Diziler” konularında en çok tercih edilen ikinci, “Bağlı-Bağısız Çalma Tekniği”, “Vibrato Tekniği” ve “Dönemlere Özgü Stil Özellikleri” konularında ise en çok tercih edilen yöntem olduğu görülmektedir.

Eğitimciler “Flütün Tarihsel Gelişimi” ve “Dönem Bestecileri” gibi tarih içerikli konuların öğretiminde, klasikleşen yöntemlerle birlikte ya da bu yöntemler yerine, gösteri-demonstrasyon ve gezi-gözlem-inceleme yöntemleri gibi görsel ve işitsel materyallerle öğrencinin daha fazla duyu organını kullanarak öğrenmesini sağlayan daha etkili yöntemleri tercih edilebilir. Yine bu konuların öğretiminde çalgı eğitimindeki bire-bir ders yapma uygulamasının yanısıra, gerektiği zamanlarda öğrencilerin akranlarıyla iş birliği içinde araştırarak ve fikirlerini paylaşarak öğrenmeleri sağlanabilir. “Flütün Bakım ve Onarımı” konusunun öğretiminde en az tercih edilen yöntemlerden biri olan Gezi-Gözlem-İnceleme yönteminin olduğu dikkat çekmektedir. Oysa öğrencilerin bir çalgı bakım onarım atölyesine götürülmesi ve çalgısının bakım ve onarımını çalgı teknisyeninden dinlemesi sağlanabilir. Benzer bir biçimde eğitimciler bulunduğu il ve çevrenin verdiği imkanlar doğrultusunda öğrencilerin grup halinde konser, dinleti, materclass, çalıştay (workshop), seminer ve atölye çalışmaları gibi etkinliklere katılmaları sağlayabilir, uygulama ve performans içerikli konuların öğretimi bunun gibi öğrencinin gözlem ve inceleme yapabileceği etkinliklerle desteklenmesi önerilmektedir. İmkânların yetersiz olması durumunda görsel ve işitsel materyaller kullanılarak sınıf dışında (farklı bir sınıf, salon, atölye vs.) gerçekleştirilecek etkinlikler de ders desteklenebilir. Eğitimcilerin “Bağlı ve Bağısız Çalma Tekniği”, “Kesik Kesik Çalma Tekniği” ve “Vibrato Tekniği” gibi flüt çalma tekniklerine yönelik olan performans ağırlıklı konuların öğretiminde kullandıkları genel ve özel öğretim yöntemlerinin tercih edildiği görülmektedir. Bu ve benzeri konuların öğretiminde eğitimcilerin en çok Gösteri-Demonstrasyon ve Çalışma-Çalıştırma yöntemlerini kullanması öğretmenin çalgıyı çalarak örnekleme veya örnekleri izletmesi ve öğrencinin öğrendiklerini çalışarak pekiştirmesi çalgı eğitiminde en önemli ve gerekli unsurlardandır.

Özet olarak;

Flüt Öğretiminde konulara göre farklı yöntemler kullanılması alışıla gelmiş klasik yöntemlerin yeni ve farklı yöntemlerle desteklenerek çeşitlendirilmesi; öğretimin etkililiğini artırmak için öğretim yöntemlerinin konuların içeriği ve öğrenciye kazandırılması beklenen kazanımlara uygunluğuna göre seçilmesi önerilmektedir. Teorik içerikli konuların öğretiminde öğrencilerin birebir katkıda bulunduğu yöntemler tercih edilebilir, klasik yöntemler kullanılsa bile yöntemler görsel ve işitsel araç ve materyallerle zenginleştirilebilir.

Performansa yönelik konuların öğretiminde öğrencilerin doğru öğrenebilmeleri için kazanması gereken beceri ya da davranışı görsel olarak görmesi gerekmektedir. Bu sebeple etkili bir öğretim için öğretmenin kazandırılması hedeflenen davranış ya da beceriyi mutlaka görsel olarak örnekleme önerilmektedir.

Bazı konuların öğretiminde kişi sayısının fazla olmamasına dikkat edilerek grup çalışmaları yapılabilir.

İmkânlarla bağlı olarak öğrencilerin okul dışında gözlem ve inceleme yapabilecekleri ortamlara götürülmesi sağlanabilir. Özellikle konser etkinlikleri çalgı eğitiminde son derece önemlidir. Bu anlamda ders dışı etkinliklere ağırlık verilerek, bu etkinlikler ders planlarına dâhil edilebilir. Bundan sonraki çalışmalarda benzer bir şekilde farklı çalgıların öğretiminde kullanılan öğretim yöntemlerinin araştırılması veya uzaktan flüt öğretiminde kullanılan yöntemler üzerine bir çalışma yürütülmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Adunola, O. (2011), "The Impact of Teachers' Teaching Methods on the Academic Performance of Primary School Pupils in Ijebu-Ode Local cut Area of Ogun State," Ego Booster Books, Ogun State, Nigeria.
- Albuz, A. (1995), "Başlangıç Viyola Öğretiminde Uygulanan Yöntem ve Tekniklerin incelenmesi, Sınanması ve Değerlendirilmesi", Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ayeni, A.J. (2011), "Teachers professional development and quality assurance in Nigerian Secondary Schools," World Journal of Education, 1(2):143-149.
- Demirel, Ö. (2009). Öğretim İlke ve Yöntemleri. (14. Baskı). Ankara, TR: Pegem Yayıncılık.
- Küçükahmet, L. (2001). Öğretim İlke ve Yöntemleri. (12. Baskı). Ankara, TR: Nobel Basımevi.
- Sönmez, V.(2009). Öğretim İlke ve Yöntemleri. (3. Baskı). Ankara, TR: Anı Yayıncılık.
- Tan, Ş. (2006). Öğretimi Planlama ve Değerlendirme. (10. Baskı). Ankara, TR: Pegem Yayıncılık.
- Taşpınar, M. (2005). Öğretim Yöntemleri. (2. Baskı). Ankara: Nobel Basımevi.
- Uçan, A., Yıldız, G. ve Bayraktar, E. (1999). İlköğretimde Müzik Öğretimi -Modül 9. Ankara, TR: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Yıldız, G. (2002). İlköğretimde Müzik Öğretimi. Ankara, TR: Anı Yayıncılık.
- Tebabal, A. & Kahssay, G. (2011), "The effects of student-centered approach in improving students' graphical interpretation skills and conceptual understanding of kinematical motion," Lat. Am. J. Phy. Edu, 5(2): 374-381.
- Temel, C. (1999), "Türkiye'de Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Başlangıç Keman Öğretiminde Uygulanan Yöntem ve Tekniklerin İncelenmesi" Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yılmazlar, E. (2004), "Müzik Öğretmeni Adaylarının Başlangıç Piyano Öğretiminde Uyguladıkları Yöntem ve Tekniklerin Değerlendirilmesi", Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bölümler Enstitüsü, Konya.

